

Samenvatting marktconsultatie upcycling berm- en slootmaaisel MRA

1. Is het realistisch om als onderdeel van de opdracht te vragen dat het afval uit de berm verwijderd wordt door de opdrachtnemer van het maaien, VOOR het maaien plaats vindt?
En zo ja, wat is uw verwachting voor het effect op de kwaliteit van het maaisel voor hoogwaardige toepassing?

De respondenten zijn het erover eens dat de hoogwaardigheid van de toepassing direct samenhangt met de kwaliteit van het maaisel. Het meest efficiënt is om de bermen te reinigen alvorens er gemaaid wordt. Een mogelijke manier om dit te realiseren is het inzetten van SROI. Er wordt aangegeven dat door grote arealen het niet altijd evident is om de bermen vooraf te reinigen. Ook wordt de overheid gewezen op hun rol bij het voorkomen van zwerfvuil in bermen, om kosten te drukken.

2. Welke kansen ziet u om binnen de Vrijstellingsregeling plantenresten in te zetten als bodemverbeteraar? En als veevoer?

Respondenten geven aan dat het inzetten als bodemverbeteraar een goed mogelijke toepassing is, vooral als de maaiselstroom verwerkt wordt middels een composteringsproces dat voldoet aan de marktconforme kwaliteitsstandaard. In het geval dat de reststroom ingezet wordt met behulp van een andere verwerkingsmethode met lagere verwerkingstemperatuur of als veevoer wordt gebruikt dan is er grotere kans op vervuiling en de aanwezigheid van invasieve exoten. De angst voor dit type vervuiling groeit, waardoor de afzetmarkt krimpt. Mocht er toch ingezet worden op de kleine kringloop dan is het van belang om hoog te maaien en minder slib mee te nemen.

3. Is het nodig om onderscheid te maken tussen berm- en sloot maaisel? Is het nodig dat deze stromen separaat verwerkt worden om een zo hoogwaardig mogelijke verwerking te kunnen realiseren? Is het realistisch/werkbaar om een scheiding tussen deze twee stromen uit te vragen in een opdracht?

Afhankelijk van de toepassing kan het beter zijn om berm- en slootmaaisel te scheiden. Zo is voor bioraffinage en halffabricaten scheiden wel nodig maar voor compostering

niet. Alle respondenten geven aan dat het is praktisch goed mogelijk is om de verschillende stromen te scheiden en dit is over het algemeen ook de norm.

4. Wat is uw advies voor het omgaan met PAK's voor een brede inzetbaarheid van maaisel als bodemverbeteraar en/of veevoer? Hoe kunt u de hoeveelheid PAK's dat het maaisel bevat, testen?

PAK's vormen een steeds groter probleem en komen met name voor langs drukke wegen. Niet alle respondenten hebben ervaring met de omgang met PAK's. Het is niet mogelijk om PAK's te voorkomen in het maaisel, daarom is het belangrijk om maaiselstromen te bemonsteren en te laten testen door erkende laboratoria, om zo inzicht te krijgen in de kwaliteit van verschillende arealen en hierop te acteren bij de toepassing.

5. Al lange tijd wordt er onderzoek gedaan naar de invloed van hondenuitwerpselen op de natuur. Maaisel. t.b.v. veevoer en bodemverbeteraars landbouwgrond (bijv. compost, bokashi) mag geen hondenuitwerpselen bevatten of alleen bij behandeling met hogere temperatuur tijdens de omzetting naar compost. Hoe is dit te voorkomen?

Het is onmogelijk om uitwerpselen volledig te voorkomen in bermen. Om zo hoog mogelijke kwaliteit van het maaisel te krijgen is het van belang om hoog te maaien, hierdoor wordt vervuiling minder meegenomen en het versterkt de biodiversiteit. Toepassing als (keur-)compost met compostering op de juiste temperaturen maakt toepassing van vervuilde arealen nog steeds mogelijk. Bij te grote vervuiling kunnen percelen ook apart worden afgevoerd.

6. Hoe gaat u om met invasieve exoten? Ziet u mogelijkheden om het maaisel, van bermen waar deze exoten in staan, te hergebruiken? Wat vindt u van de volgende eisen?

Omgang met invasieve exoten moet gebeuren door een geaccrediteerde verwerker. Er zijn mogelijkheden om het maaisel door voorbewerking onschadelijk te maken en verdere verspreiding van de exoot te voorkomen. Verwerking middels composteren heeft ook aangetoond dat het voldoende afdodend werkt, waardoor verspreiding niet meer mogelijk is. Bij omgang met invasieve exoten is het ook belangrijk voldoende hoog te maaien om geen wortelresten mee te nemen. Daarnaast helpt het ook bij het voorkomen van verspreiding om te maaien voordat de Japanse Duizendknoop gaat bloeien.

7. Wordt de CO2 prestatieladder ingezet in uw organisatie en de markt? Zo ja, welk niveau is gangbaar?

Hebben -volgens uw mening- bedrijven die een trede hebben behaald op de CO2 prestatieladder, ook duurzame voertuigen en materieel?

Inzet van de CO2 prestatieladder wordt steeds breder toegepast. Hierbij is het gangbare niveau onder respondenten niveau 4 of 5. Het toepassen van duurzame voertuigen en materieel is hierbij een relatief eenvoudige eerste stap om te verduurzamen. Wel zorgt het vaker toepassen van een CO2 prestatieladder ervoor dat grotere organisaties hier steeds vaker op inzetten en het bijbenen voor kleine organisaties steeds lastiger wordt.

8. Om de mate van hoogwaardigheid van verwerking willen we een verwerkingsladder gebruiken.

Hoe zou u de treden van deze ladder indelen:

- op basis van haalbaarheid?
1 = makkelijk haalbaar; 10 = niet haalbaar
- op basis van de meest hoogwaardige verwerking / meeste milieu winst?
1 = hoge milieu winst; 10 = geen milieuwinst

Op basis van 4 reacties worden scores opgeteld en gedeeld door 4 om een gemiddelde score te krijgen. Gemiddeldes met een * aangeduid hebben een ontbrekend antwoord, hier is het gemiddelde van de 3 beschikbare antwoorden genomen.

	Bouw - (isola- tie) mate- riaal	Strooi- zout	Vee- voer	Com- post	Ver- vanging van veen	Keur - com- post	Bioraf- finage (vezels , eiwit- ten)	Meststof (Kleine kringloop)	Ver- gisten	Bran d- stof
Haal- baar- heid	3,75	7,75	7,5	1	3,5	2,5	5,25	1,75	7,5	3,33*
Milie u- winst	2,25	6,75	6	4	2,75	3,5	2*	6,5	2,75	8*

Bouw-(Isolatie)materiaal: De mening over de haalbaarheid en milieuwinst van bouwmaterialen als toepassing loopt uiteen. Het merendeel van de respondenten ziet het

als een haalbare optie die veel milieuwinst oplevert. Wel zijn er twijfels over of elk soort maaisel toepasbaar is en of de kosten van het productieproces niet te veel oplopen.

Strooizout: Hoewel maaisel als vervanging van strooizout wel milieuwinst kan opleveren tov conventioneel strooizout is het momenteel financieel geen haalbare toepassing.

Veevoer: Veevoer heeft veel risico door vervuiling wat de haalbaarheid slecht maakt.

Compost: Compost is goed haalbaar en levert veel duurzaamheidswinst op.

Kanttekening is dat composteren als proces wel CO₂-uitstoot.

Vervanging van veen: Verdeelde reacties op de haalbaarheid en milieuwinst. De respondenten zijn gematigd positief over de mogelijkheden en resultaten.

Keurcompost: Keurcompost wordt als een haalbare optie gezien die vergelijkbaar is met veen.

Bioraffinage (vezels, eiwitten): De producten afkomstig uit bioraffinage worden steeds beter en zijn erg duurzaam, echter kan dit proces slechts met enkele soorten stromen.

Meststof kleine kringloop: De kleine kringloop is efficiënt en relatief eenvoudig, onder de respondenten is er echter onenigheid of het echt milieuvoordelen oplevert, omdat het productieproces wel broeikasgassen uitstoot. Ook is het risico op vervuiling van de reststroom en daarmee de bodem relatief groot.

Vergisten: Vergisten wordt als een duurzame optie gezien, alleen tot op het heden is het financieel en technisch nog niet goed haalbaar.

Brandstof: Veel milieuimpact

9. Op die verwerkingsladder geven inschrijvers op de aanbesteding dan aan hoeveel % ze van het maaisel hoe gaan verwaarden/verwerken. Om te zorgen dat de opdrachtnemer zich ook houdt aan zijn belofte, overwegen we een 'bonus/malus regeling' op te nemen:

Bij het niet voldoen aan het gestelde in het plan van aanpak zal door de opdrachtgever een korting op de eerst volgende betalingstermijn worden opgelegd van € 1.000,- per geval, en per werkdag dat een dergelijk geval voortduurt, met een maximum van € 10.000,- per geval.

Wat vindt u hiervan? Hoe zou de bonus er uit moeten zien?

Beschreven bonus/malus regeling is niet werkbaar, maaien en verwerken van bermen kan altijd vertraging oplopen door onvoorziene omstandigheden. Er is consensus onder de respondenten dat een bonussysteem beter werkt, waarbij de opdrachtnemer een financiële prikkel ontvangt om zo duurzaam mogelijk te verwerken en meer te innoveren. Bij het toekennen van een bonus bij het realiseren van x% (bv 50%) duurzame verwerking heeft de opdrachtnemer er ook baat bij de arealen met de beste

verwerkingsmogelijkheden uit te kiezen voor verwerking, wat leidt tot hoogwaardigere verwerking.

10. Welke keurmerken en/of certificaten zijn relevant voor uw organisatie, de opdrachten van het maaien van bermen en sloten EN onze doelstellingen? We overwegen Milieukeur en Groenkeur.

Keurmerken en certificaten worden gezien als nuttige instrumenten om inzicht te krijgen in de mate van duurzaamheid van een aannemer, echter is de vraag welke keurmerken het meest relevant zijn. Groenkeur is een relevant keurmerk voor aannemers in de groensector. Milieukeur is minder gebruikelijk en onder de respondenten in deze context ook niet bekend.

Genoemde keurmerken:

PSO

CO2 Prestatieladder

Groenkeur (+ aanvullingen)

Milieukeur

Kleurkeur

Ladder van Lansink

BRL keurcompost

RHP

Better Biomass (NTA 8080)

ISO 9001

ISO 14001